

Nr 5/2017 (luty)

Biuletyn Wydziału Nauk Historycznych jest informatorem o bieżącej działalności Wydziału. Zawiera najnowsze informacje związane z funkcjonowaniem naszej jednostki. Ukazuje się na początku każdego miesiąca i jest adresowany do społeczności Wydziału oraz wszystkich zainteresowanych jego działalnością. Informacje, które mają się w nim znaleźć należy przysyłać do: dr Emilii Ziółkowskiej - eziolkowska@umk.pl (Katedra Historii Sztuki i Kultury), mgr Aliny Sosnowskiej - also@umk.pl (Instytut Archeologii), dra Rafała Kleśty-Nawrockiego - erkaen@umk.pl (Katedra Etnologii i Antropologii Kulturowej), mgra Piotra Rudery - piorud@umk.pl (Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii) i mgra Krystiana Chyrkowskiego - kch7@umk.pl (Instytut Historii i Archiwistyki). Więcej informacji znajdą Państwo również na www.wnh.umk.pl i wydziałowym Facebooku.

INFORMACJE OGÓLNE

Immatrykulacja nowych studentów Wydziału

15 lutego zakończyła się rekrutacja śródroczna. Na naszym Wydziale można było podjąć studia na dwóch kierunkach: historia (specjalność: historia regionalna) i archeologia (specjalność: rekonstrukcja i wizualizacja dziedzictwa archeologicznego). 23 lutego br. odbyła się immatrykulacja osób przyjętych na studia na kierunkach archeologia i historia (tzw. historia 40+) w ramach naboru śródrocznego. Uroczystość odbyła się w sali Rady Wydziału Nauk Historycznych. Wykład inauguracyjny wygłosiła dr hab. Agnieszka Wieczorek.

NOMINACJE I NAGRODY

Prof. dr hab. Krzysztof Mikulski przewodniczącym

Prof. dr hab. Krzysztof Mikulski został wybrany przewodniczącym Sekcji I - Nauk Humanistycznych i Społecznych Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów.

Prof. Jan Sienkiewicz członkiem stałym Komisji Międzynarodowego Konkursu NanoArt

9 lutego br. prof. dr hab. Jan Wiktor Sienkiewicz został powołany przez francuską Galerię Roi Doré z siedzibą w Paryżu na członka stałego Komisji Międzynarodowego Konkursu NanoArt im. prof. Tadeusza Malińskiego.

Wyróżnienie dla dr Natalii Pamuły-Cieślak

Wyróżnieniem w postaci Certyfikatu Doskonałości za wybitny wkład w prace recenzenckie za rok 2016 uhonorowana została dr Natalia Pamuła-Cieślak. Certyfikat został przyznany przez Directory of Open Access Journal, z którym dr N. Pamuła-Cieślak współpracuje od 2014 r. w charakterze redaktora.

Odnaczenia dla pracowników Wydziału

19 lutego br., w dniu Święta Uczelni, zostały przyznane odznaczenia państwowe i uniwersyteckie, a dyplomy otrzymali nowi doktorzy i doktorzy habilitowani. W gronie odznaczonych znaleźli się również pracownicy Wydziału Nauk Historycznych - Medal Złoty za Długoletnią Służbę otrzymali prof. dr hab. Wiesław Sieradzan oraz dr hab. Wojciech Olszewski, prof. UMK.

Stypendium dla prof. Wojciecha Chudziaka

JM Rektor UMK prof. dr hab. Andrzej Tretyn przyznał prof. dr hab. Wojciechowi Chudziakowi, dyrektorowi Instytutu Archeologii oraz dr. hab. Tomaszowi Kozłowskiemu, kierownikowi Zakładu Antropologii (Wydział Biologii i Ochrony Środowiska) stypendia za wysoko punktowaną publikację naukową pt. *Resilience and local dietary adaptation in rural Poland, 1000-1400 CE, która ukazała się w „Journal of Anthropological Archaeology”*.

KONFERENCJE, SYMPOZJA, SESJA

Prof. Irena Dżurkowa-Kossowska w Nowym Jorku

Dr hab. Irena Dżurkowa-Kossowska, prof. UMK, wzięła udział w prestiżowej, międzynarodowej konferencji „105th CAA Annual Conference”, która odbyła się w Nowym Jorku w dniach 15-19 lutego br. Konferencja zorganizowana została przez College Art Association (CAA) w ramach Getty International Program Reunion „Global Conversations”. Pani Profesor wygłosiła referat pt. „After the Wall: Cultural Trauma and Methodological Challenges in Polish Art History”.

Dr Jacek Rakoczy na sympozjum archeologicznym w Rumunii

Dr Jacek Rakoczy z Instytutu Archeologii wziął udział w Forty-third International Symposium Archaeology and History In memoriam Constantini Daicoviviu „Border in History from Antiquity to Contemporary Times”, które odbyło się w Caransebeş w Rumunii. Zaprezentował referat pt. „Coinage of Tyras in the Roman Period”. Efektem sympozjum jest podjęcie rozmów o rozszerzeniu współpracy Wydziału Nauk Historycznych UMK w Toruniu z Faculty of History and Philosophy of Babeş-Bolyai University w Cluj-Napoca.

WYKŁADY

Wykład prof. Jana Sienkiewicza

7 lutego br. w Muzeum Okręgowym w Suwałkach prof. dr hab. Jan Wiktor Sienkiewicz wygłosił wykład „Adam Międzybłocki – artysta z inspiracji pogranicza kultur”.

Wykład prof. Anny Drążkowskiej

Prof. dr hab. Anna Drążkowska z Instytutu Archeologii, na zaproszenie Dyrektora Biura Poszukiwań i Identyfikacji dr. hab. Krzysztofa Szwagrzyka, wygłosiła 8 lutego br. w Instytucie Pamięci Narodowej w Warszawie wykład zatytułowany „Przedmioty odnajdywane podczas ekshumacji ofiar zbrodni totalitaryzmu. Problemy

konserwatorskie". Pani Profesor przeprowadziła również dla pracowników Biura Poszukiwań i Identyfikacji szkolenie w zakresie zasad wstępnego zabezpieczenia wydobywanych przedmiotów.

BADANIA, PROJEKTY, STAŻE

Nieinwazyjne badania krypt grobowych

Prof. dr hab. Anna Drążkowska z Instytutu Archeologii w ramach współpracy podjętej z pracownikami Instytutu Geografii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, przeprowadziła 10 lutego br. nieinwazyjne badania przy użyciu georadaru i mikrokamer, mające na celu potwierdzenie lokalizacji krypt grobowych znajdujących się w jednonawowym kościele pw. Wszystkich Świętych w Szydłowie.

Badania archeologiczne finansowane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich, Oddział w Warszawie, we współpracy z Zakładem Archeologii Podwodnej Instytutu Archeologii UMK, w wyniku postępowania konkursowego MKiDN, otrzymało w ramach projektu „Ochrona dziedzictwa archeologicznego” środki finansowe w wysokości 80.000 zł, na realizację zadania pt. „Kolebka Piastów – archeologiczne prospekcje podwodne w rejonie jeziora Lednickiego”, którego kierownikiem jest dr hab. Andrzej Pydyn.

Fundacja Amicus Universitatis Nicolai Copernici, we współpracy z Instytutem Archeologii UMK, w wyniku postępowania konkursowego MKiDN, otrzymała w ramach projektu „Ochrona dziedzictwa archeologicznego” środki finansowe w wysokości 48.700 zł, na realizację zadania pt. „Ewidencja stanowisk podwodnych AZP”, którego kierownikiem jest dr Ryszard Kaźmierczak.

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

Doc. dr Giedrius Janauskas gościem IHiA

21 lutego br. w Instytucie Historii i Archiwistyki gościł Prodziekan Wydziału Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Witolda Wielkiego w Kownie doc. dr Giedrius Janauskas. Tematem rozmowy było m.in. poszerzenie wzajemnej współpracy.

POLSKA MISJA HISTORYCZNA W WÜRZBURGU

Z dniem 1 stycznia 2017 r. decyzją Rektora UMK prof. dr hab. Andrzeja Tretyna zostali powołani członkowie Rady Naukowej Polskiej Misji Historycznej przy Uniwersytecie Juliusza Maksymiliana w Würzburgu. W skład Rady Naukowej na kadencję 2017-2020 weszli pracownicy naszego Wydziału: prof. dr hab. Andrzej Radzimiński (przewodniczący) oraz prof. dr hab. Janusz Tandecki (członek). Oto pełny skład Rady:

Przewodniczący:

- prof. dr hab. Andrzej Radzimiński (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)

Członkowie:

- prof. dr hab. Helmut Flachenecker (Uniwersytet Juliusza Maksymiliana w Würzburgu)
- prof. dr hab. Alfred Forchel (Prezydent Uniwersytetu Juliusza Maksymiliana w Würzburgu)
- prof. dr hab. Heinz-Dieter Heimann (Uniwersytet Poczdamski)
- prof. dr hab. Tomasz Jasiński (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
- prof. dr hab. Ryszard Kaczmarek (Uniwersytet Śląski)
- prof. dr hab. Zdzisław Noga (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie)
- prof. dr hab. Krzysztof Ożóg (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie)
- prof. dr hab. Janusz Tandecki (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)
- prof. dr hab. Andrzej Tretyn (JM Rektor Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu)

W trakcie rozpatrywania jest 26 wniosków pracowników i doktorantów, którzy wzięli udział w konkursie JM Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu na granty na wyjazdy zagraniczne w celu prowadzenia kwerend bibliotecznych i archiwalnych związanych z realizacją projektów badawczych oraz nawiązania kontaktów naukowych. Granty będą realizowane przy placówce zagranicznej UMK Polskiej Misji Historycznej w Würzburgu. Ponadto w trakcie rozpatrywania są 34 wnioski naukowców z UMK i innych polskich ośrodków naukowych, którzy wzięli udział w konkursie na stypendia ufundowane przez Bawarską Kancelarię Państwową na pobyt badawczy w Würzburgu w 2017 roku.

Polska Misja Historyczna w Würzburgu przyjmuje zgłoszenia na międzynarodową konferencję naukową organizowaną przez Polską Misję Historyczną i Archiwum Miasta Würzburga we współpracy z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Uniwersytetem Juliusza Maksymiliana w Würzburgu pod tytułem "Freiheit der Untertanen. Toleranz und Zwang als Taktik in der herrschaftlichen Politik" [Wolność poddanych. Tolerancja i przymus jako taktyka w polityce władców]. Więcej informacji na stronie [Misji](#).

INNE WYDARZENIA

II Światowy Dzień Architektury Informacji

20 lutego br. odbył się II Światowy Dzień Architektury Informacji (II World Information Architecture Day). Realizowane w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliologii studia I stopnia w zakresie architektury informacji stanowiły jeden z czynników, który zdecydował o włączeniu się Instytutu do światowych obchodów tego dnia. W ramach przygotowanych 23 lutego br. przez Michała Olszewskiego (UX Designera serwisu Allegro) oraz Aleksandra Anikowskiego (Kierownika Centrum Promocji i Informacji) wykładów, podjęto próbę usystematyzowania zagadnień związanych z projektowaniem aplikacji mobilnych w kontekście doświadczeń użytkowników, a także roli jaką w zakresie tworzenia serwisów odgrywają treść i forma.

Prof. Jan Sienkiewicz w TVP Kultura

4 lutego br. w TVP Kultura wyemitowany został program z udziałem prof. dr. hab. Jana Wiktora Sienkiewicza, który opowiadał o swojej książce *Artyści Andersa. Continuità e novità, a zwłaszcza o postaciach Józefa Jaremy i Józefa Czapskiego*.

Prof. Jan Sienkiewicz w Trójce

5 lutego br. prof. dr. hab. Jan Wiktor Sienkiewicz był gościem audycji „Historie jak z książki” w Trójce Polskiego Radia. Rozmowa dotyczyła książki *Artyści Andersa. Continuità e novità*.

Wyjazd naukowo-dydaktyczny na Morawy

W okresie od 30 stycznia do 2 lutego br. roku grupa pracowników i studentów z Instytutu Archeologii, związana z Archeologicznym Kołem Miłośników Średniowiecza, wzięła udział w wyjeździe naukowo-dydaktycznym na Morawy. Jego celem było zwiedzenie wybranych placówek muzealnych i stanowisk archeologicznych związanych z historią Wielkich Moraw (Brno, Břeclav, Mikulčice, Uherské Hradiště), która stanowi temat zajęć prowadzonych na studiach I stopnia w zakresie archeologii.

HABILITACJE I DOKTORATY

Stopień naukowy doktora habilitowanego w dyscyplinie **historia**:

- Radosław Biskup; data nadania stopnia: 14 lutego br.

Stopień doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie **historia**:

- Agnieszka Galczak-Froch - *Procesy migracji ludności chłopskiej na Kujawach Wschodnich i ziemi dobrzyńskiej w okresie przeduwłaszczeniowym*; promotor: dr hab. Agnieszka Zielińska; data nadania stopnia: 14 lutego br.

Stopień doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie **archeologia**:

- Małgorzata Pytlak - *Późnośredniowieczny warsztat garncarski ze Smolnicy. Rekonstrukcja procesu wytwarzania naczyń*; promotor: dr hab. Grażyna Sulkowska-Tuszyńska, prof. UMK; data nadania stopnia: 14 lutego br.

NOWE PUBLIKACJE

- *Bałtyk jako miejsce pamięci w edukacji historycznej*, red. Danuta Konieczka-Śliwińska, Małgorzata Machałek, Stanisław Roszak, Szczecin-Warszawa: Polskie Towarzystwo Historyczne, 2017.
- *Mrągowo. Atlas historyczny miast polskich, t. III: Mazury, z. 3*, red. Roman Czaja, Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2016.
- Arkadiusz Wagner, *Stare druki o sztuce w zbiorach Biblioteki Stacji Naukowej PAN w Rzymie*, Rzym: Accademia Polacca delle Scienze/Biblioteca Centro di Studi a Roma, 2016.

- Arkadiusz Wagner, Marta Czyżak, *Katalog rękopisów średniowiecznych Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu*, Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2016.
- Marcin Weinkauff, *Naczynia ceramiczne jako źródło poznania procesów osadniczych w strefie chełmińsko-dobrzyńskiej na początku wczesnego średniowiecza (VII-IX wiek)*, t. 2, Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2016.
- *Ze wspólnej przeszłości. Studia z dziejów stosunków polsko-rumuńskich*, red. Aleksander Smoliński, Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2017.

IN MEMORIAM

Andrzej Tomczak

8 lutego 2017 r. w wieku 94 lat zmarł prof. dr hab. Andrzej Tomczak, wieloletni wykładowca akademicki, archiwista i historyk kartografii.

Andrzej Tomczak urodził się 12 września 1922 r. we wsi Biesiekierz Górzewo (dawny powiat Brzeziny, obecny Zgierz) jako syn Anieli z domu Twardowskiej oraz ojca Józefa. Jego dziadkiem był Kazimierz Twardowski – twórca polskiej filozofii uniwersyteckiej, profesor na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie, a stryjem - biskup sufragan łódzki Kazimierz Tomczak.

Dokonania naukowe, nauczycielskie i społeczne Profesora Andrzeja Tomczaka składają się na ogromny dorobek, pomnażany niestrudzenie niemal do ostatnich dni życia. Początki jego aktywności przypadają na okres okupacji hitlerowskiej. Był członkiem Związku Walki Zbrojnej i Armii Krajowej, nauczał na tajnych kompletach. Przez całe niemal życie zawodowe (usunięty z powodów politycznych w r. 1950, powrócił w 1957) był związany z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu, w szczególności z toruńską archiwistyką. Profesor przez wiele lat kierował Zakładem Archiwistyki, pełnił funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Historii i Archiwistyki i kierownika Studium Podyplomowego Archiwistyki. Miał ogromne zasługi dla kształcenia archiwistów w Polsce i to nie tylko jako autor kolejnych programów studiów archiwistycznych, skryptów i podręczników akademickich, ale również jako doskonały nauczyciel uniwersytecki. Jego seminarium magisterskie skończyło ponad 150 osób, wypromował 8 doktorów. W 1990 r. Polska Akademia Umiejętności w Krakowie wybrała go na członka korespondenta, a w 2005 r. na członka czynnego. W 1992 r. przeszedł na emeryturę, ale nadal prowadził zajęcia ze studentami archiwistyki, pisał wiele artykułów, a także czynnie uczestniczył w życiu naukowym uniwersytetu i całego środowiska archiwalnego. Profesor był typem uczzonego o bardzo szerokich zainteresowaniach obejmujących kilka głównych nurtów, przede wszystkim szeroko rozumianą archiwistykę, ponadto historię polityczną Polski XVI wieku, dyplomatykę nowożytną, geografii historyczną, historię regionalną, edytorstwo źródeł historycznych. Posiada bardzo bogaty dorobek naukowy liczący około 400 pozycji. Andrzej Tomczak zapraszany był regularnie przez Jana Pawła II do Castel Gandolfo, gdzie uczestniczył w organizowanych tam od 1980 r. seminariach pod nazwą „Nauka – religia – dzieje”. Profesor był czynnym członkiem wielu towarzystw i organizacji naukowych oraz społecznych, w których przez wiele lat pełnił wysokie funkcje prezesa, przewodniczącego, wiceprzewodniczącego m.in. Polskiego

Towarzystwa Historycznego, Stowarzyszenia Archiwistów Polskich, Towarzystwa Naukowego w Toruniu, Towarzystwa Bibliofilów im. J. Lelewela. Wymienione organizacje w uznaniu wielkiego wkładu pracy w ich rozwój i działalność wyróżniły Profesora tytułem członka honorowego. Andrzej Tomczak był też przez wiele lat członkiem i wiceprzewodniczącym Rady Archiwalnej przy Naczelnym Dyrektorsze Archiwów Państwowych, komitetu redakcyjnego „Archeionu”, zasiadał w Radzie Naukowej Archiwum Polskiej Akademii Nauk. Dwukrotnie powołano Go do Rady Naukowej Instytutu Historii PAN i do Komitetu Nauk Historycznych PAN, był również członkiem Rady Naukowej Instytutu Historii Nauki PAN, Rady Naukowej Kasy im. Józefa Mianowskiego, Rady Programowej pisma tej Kasy. Był członkiem Rady i przewodniczącym Komitetu Redakcyjnego Fundacji Generał Elżbiety Zawackiej w Toruniu (w latach 1992-1995 był wiceprezesem Zarządu Fundacji Archiwum Pomorskie AK).

Za zasługi otrzymał liczne odznaczenia, m. in. Srebrny i Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Kawalerski, Oficerski i Komandorski Orderu Odrodzenia Polski (2013 r.), Krzyż Armii Krajowej, Krzyż z Mieczami Orderu Krzyża Niepodległości. Był doktorem honoris causa Uniwersytetu Szczecińskiego (2014 r.). W 2015 r. został wyróżniony za zasługi dla UMK Convallaria Copernicana.

(prof. W. Kwiatkowska, prof. J. Tandecki)

Opracowanie:

dr Emilia Ziółkowska, mgr Alina Sosnowska, dr Rafał Kleśta-Nawrocki, mgr Piotr Rudera, mgr Krystian Chyrkowski, mgr Małgorzata Lewandowska, mgr Izabela Kujawska, mgr Ewa Jaroszevska, mgr Przemysław Krysiński.